

Bentiaraq Ottosen
Atassut

UKA 2025/142
3. februar 2025

Suleqatigiissitamik immikkut ilisimasalinnik inuttaqartumik meeqqat atuarfiannik iluarsaaqinnissamut kaammattuutitalimmik nalunaarusiortussamik pilersitseqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Tamanut tunngasunik kaammattuutit saniatigut nalunaarusiaq meeqqat autissemik; ADD/ADHD-mik annilaangasarnermillu nappaateqartunut sammisumik meeqqat atuarfianni immikkut ilinniartitsinernut neqeroorutitut kaammattuutit imaqassaaq. Nalunaarusiaq UKA 2025-imut atatillugu Inatsisartunut agguanneqassaaq.

(Inatsisartunut ilaasortaq Anna Wangenheim, Demokraatit)

Meerartagut siunissaraagut, angerlarsimaffik toqqissisimanartumik toqqammaveqassaaq. Taamatullu toqqammaviliiniarutta ilaqutariinikkut politikkeqarnissarput nukittuumik inissisimalissaaq, sukarsuurtullu annertutigisumik sinaakkuteqalersillugu. Nunatsinni meerartagut tassaapput nangitsisussagut, tamanna politikikkut tamatta qulakkeertariaqarparput siunissami pitsaasumik inatsisitigut sinaakkuteqarnissaat. Taamatut aallarniitsinni qulakkeerusussimavarput ilaqutariinikkut politikkitta qanoq inuiaqatigiinni pingaaruteqartiginera, angerlarsimaffik tassaamat sunik tamanik toqqammavileeqataasuummat.

Angajoqqaat meeqqatta siunissaanut akisussaaffigaat ilinniagaqarnissaanullu toqqammavileeqataasuupput, pingaartumilli akisussaaffigaat meeqqat toqqissillutik angerlarsimaffimmi peroriartorlutik inooqataanissaat. Taamaattumik ilaqutariinikkut pissutsit qiviarneqartariaqarput angerlarsimaffik toqqissisimanartoq anguneqassappat.

Meeqqat atuarfiat tassaavoq meerartatsinnut siunissami ilinniarfinnut allanut ingerlariaqqiffissanut toqqammaviliisoq, Atassummiit pingaarutilimmik oqariartuutigisarparput Atuarfitsialak nalilersorneqaqittariaqartoq. Toqqammaviummimi iluatsissimannginneqanut oqariartuuteqartarpugut, takorluulaariartigummi meeqqat atuarfianiit ilinniarfinnut allanut ingerlariaqqinngitsoortartut 48%-iupput, nalunaarsorneqarsimanatillu taakkunannga sumut ingerlariaqqittarnerat. Eqqoriaaginnavilluta politikikkut ingerlatsissannigilugut, pissutsilli piviusut takusinnaasariaqarpagut eqqortumimmi meeqqat atuarfiat nutaamik aqqissuuneqartariaqarmat.

Ilinniartitaaneq pitsanngorteqqissinnaavarput aatsaat ilinniartitseriaatsit nunatsinnut tulluuttut atorutsigit, assersuutigisinnaavarpummi atuarfitsialak sioqqullugu ilinniartitaaneq tassaamat tamatsinnut soqutiginarluinnartuusimasoq. Ilinniartitaaneq taamanikkut nunatsinni pissutsinut tulluurtumik aqqissuuneqarsimavoq, tamakkua atorluarneqarsinnaasut tamaasa atorneqartarsimapput, meerartatsinnut toqqissisimanermik pilersitsisusimasut. Qaanniornerit, nunatta pissarititaanik nerisassiornerit, annertuumillu assassornerit atorneqartarsimasut oqaatigilluarsinaavagut. Tamakkua tassaapput meerartatsinnut kinaasuseqarnitsinnut toqqammavileeqataasut. Ullumikkullu atuartaaneq qiviarutsigu nunarsuarmut allanut

tulluunerusumik ilinniartitaanikkut aqqissuuisimavugut, immitsinnut aallaavigivallaarata nunat allat ilinniartitaanermikkut aqqissuuisimasaat najoqqutaralugu aqqissuunneqarsimasumik. Taamaattumik oqarluta atuarfitalak nalilersorneqavissortariaqartoq oqaatigisinnaavarput. Taamaasioruttami meerartatta siunissaat pitsaanerusumik toqqammavilersorneqassaaq, taamaaliortariaqarpugut meerartagut kivittariaqaratsigit.

Ilinniartitaanerup assigiingisitaartunngornissaa eqqarsaatigineqarpat isumaqarpunga nammineerlutik soqutigisat aallaavigineqalersinnaasasut, taamaasiornerli isumaqarpunga immikkut ittumik karsinut ilioraanertut taaneqarsinnaasasooq. Systemi taamaattoq atorveqassappat assigiinarpaa oqaatigineqarsinaasooq G-60-ikkunnet uteqqilluta ilinniartitaanikkut aqqissuuseqqinneq. Taamaasiorveqarsanngilarli, soorunalimi tamakkua eqqartorneqartillugit Kalaaleq Qallunaarlu immikkut ittumik atuartitaaleqqinnissaat pissusissamisuungitsoq oqaatigisinnaavarput. Maannakkut 2025-imiippugut ullutsinnilu siunissami illersorsinnaasatsinnik meeqqat atuarfiani aqqissuuseqqinneq nutaaq ingerlattariaqarparput.

Erseqqissassavarali meeqqat atuarfiani ilinniartitsisut tassaapput ilinniartitsisussat, perorsaasuungillat angajoqqaat taakkuupput perorsaasut meeqqallu siunissaat akisussaaffigalugu ineriartortitsisussat. Ilaqutariinneq inuiaqatigiinni sukarsuaavoq pingaarnerpaaq. Angajoqqaat akisussaaffik pissusaaffillu pingaarnerpaaq tigumiarpaaq. Angajoqqaat meeqqamik toqqissisimanissaat akisussaaffigaat. Angajoqqaat akisussaaffigaat meeqqamik piareeqqallutik atuariartortarnissaat. Meeqqatik piareersassavaat inersimasunngorlutik nammineersinnaanngornissaannik ilinniartillugit.

Angerlarsimaffik tamani toqqammaviliivoq. Meeqqat peroriartornermini angerlarsimaffimmini tujorminartumik misigisaqartittannginnissaat angajoqqaat annerpaamik akisussaaffigaat. Angajoqqaat paarsilluarsinnaanngippata pisortat nukitik tamaasa atorlugit, aqqutissallu tamaasa atorlugit meeqqat pitsaanerpaamik peroriartornissaat siunertaralugu akuliuffigisariaqarparat. Taamatut oqaaseqarnitsinni erseqqissarusunnarpoq immikkut ittumik atorfirmik pilersitsisoqarsinnaanera ammaffigineqartariaqartoq uani meeqqat eqqartorpugut autismemut diagnoseqartut aamma ADD/ADHD-imik diagnoseqartut, puigorneqassanngilarli aamma naqinnernik ilisarinnissinnaanngitsut. Taakkuupput aamma immikkuullareqqinnaamik piginnaaneqartut, angajoqqaat meeqqatik taamatut diagnoseqartut pillugit puigorneqartut misigisimasarnerat ikiorserneqartannginnerallu eqqortuusinnaanngilaq, angajoqqaat taamatut nalaataqartut ikiorserneqartariaqarput. Meeqqat tunuarsimaarutissaqanngilat angajoqqaalli nukinnik annertuumik atuisaanaatik, pisortat akuleruffigisariaqarparat tamanna ikiorsiinissamut nukissatik tamaasa atussallugit.

Taamaattumik oqariartuutigineqartut erseqqissumik oqaatigineqarsinnaappata nalilersuinissarlu pingaarutilik siunnerfigineqassappat pingaaruteqarpoq eqqartueqatigiilluarnissarput, qaavatigulli pisariaqavissumik oqaatigineqartariaqarpoq meeqqat atuarfiat atuarfitalallu nalilersorluinnartariaqartut. Nuna tamakkerlugu ilinniartitsiseraatsit assigiingitsorujussuuisinnaapput apeqqutaaginnarporli sumiinerluni. Taamaattumik Atassummiit pitsaasumik ineriartortitseqqinnissaq pingaartumik ingerlakkusupparput ingammik meerartagut eqqarsaatigalugit.

Kiffaangissuseqartitsisariaqarpugut eqqarsaatigalugu ullumikkut meeqqat atuarfiani ilinniartinnut ingerlariaqqittartut allanut eqqarsaatigalugit, taamaattumik angajoqqaat meeqqatik akisussaaffigigaat

oqariartuutigaarput. Aaqqissuuseqqissinnaanerli imatut eqqarsaatigalugu oqariartuuteqarusupput aaqqissuusineq imatut isikkulik periarfissaalernissaa anguneqarsinnaassasoq: ”Meeqqat atuarfiani ingerlariaqqittartut eqqarsaatigalugit angajoqqaat akisussaaffigaat meeqqat atuarfiani ilinniaqqinnissamut allamut allorianginnermi angajoqqaat aperineqaqqaasasut, meeqqat atuarfiani atuartoq 10. klasse soraarummeerlugu naamassisoq imaluuniit 11. klasse ukiumik ataatsimik meeqqat atuarfiat sivitsorlugu atuaqqissasoq naammassillugulu. Taamatut aaqqissuusisinnaaneq periarfissaanissaa qulakkeerneqarsinnaaneralu eqqarsaatigineqarsinnaavoq”. Eqqartorpagut meerartagut, taamaattumik periarfissat atorluarnerusariaqarpagut qanoruna isilluta aaqqissuusineq ingerlanniaripput takutinneqartariaqarmat. Uani pingaaruteqarmat meeqqat atuarfianiit ilinniaqqiffinnut allanut ingerlariaqqittartut annertusinissaat anguneqarsinnaammat, ilinniaqqinngitsoortartullu 48%-ii nassaarineqartariaqarmata isumaqarpunga isummorsorfigisariaqaripput.

Siunnersuummut soqutiginnippugut oqalliseqataasalluta, taamatullu ataatsimiititaliamut susassaartumut ingerlateqqipparput.